Shri Vasavidevi Gita

श्री वासविदेवीगीता

Document Information

Text title : Vasavidevi Gita

File name : vAsavIgItA.itx

Category : devii, devI

Location : doc_devii

Author : Rajeshwari Govindraj (Copyrighted)

Transliterated by : Rajeshwari Govindraj rajeswari dot govindraj at yahoo dot com

Proofread by : Rajeshwari Govindraj rajeswari dot govindraj at yahoo dot com

Latest update : December 1, 2019

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 17, 2022

sanskritdocuments.org

श्री वासविदेवीगीता

ॐ श्रीं श्रीं

१

श्री वासविदेवीगीता अथ प्रथमोऽध्यायः

कुसुमश्रेष्ठ विषादयोगः सालङ्कायनोवाचः द्वादशोत्तर षड्गत । गोत्रवान् भीतचेतसान् । कळत्र पुत्र सन्तान् । नाना देशान् समाश्रितान् द्युत्तरशत गोत्राङ्कान् । स्थितान् निश्चल चेतसाः ॥ १॥

इत्येवं त्यागसंसिद्धान् । सर्वतो वीक्ष नागरान् सभां प्रदक्षिणीकृत्य । प्रणिपत्या कृताञ्जलिः । उवाच वाग्मिनां श्रेष्ठः । कुसुम्बो वैश्यपुङ्गवः ॥ २॥

कुसुमार्य उवाचः सभासदो ब्रह्मकुलप्रदीप् । हितार्थिनो भास्कर पण्डितार्याः मानार्थिनो ये मम प्रतिज्ञा । शृण्वन्तु ते वैश्यबान्धवाः ॥ ३॥

अहमेव समकः । प्रविशेयं हुताशनम् । सर्वैरनुज्ञा देया मे । भवद्भिः कृतबुद्धिभिः । इत्युदीर्य च ययाचे । निधनं प्रणिपत्य पुनः पुनः ॥ ४॥

वैश्यजनोवाचः किमुच्यते त्वया बन्धो नोचितं तव भाषितम् । एकव कुलं वा नो । सर्वसंरक्षणोचितम् ॥ ५॥

सर्वैरेक भोक्तव्यं शुभं वा यदि वाशुभम् । न दातव्या सुता राजे । न त्याज्याः स्वकुलधर्माः ॥ ६॥

मानं कुलं प्रतिष्ठाप्य (कीर्तिं कुर्मो जगत्तये । प्राणानद्य तृणप्रायान् । त्यक्षाम स्वर्वथा वयम् ॥ ७॥

सर्वे सम्मण्ड्य मुदिताः । कुसुम्बमिदमब्रुवन् । निश्चितं हि महाभाग । कुलस्य परिरक्षणे । देहत्यागोऽधुना सर्वैं । रिचद्दिश्याश्वतं पदम् ॥ ८॥

शङ्का महती । सञ्जातातीव दुष्टरा । सुकुमारा सती बाला । वासवी वामलोचना ॥ ९॥

अस्पष्ट कामभोगादि । विभ्रमाति सुन्दरी । अत्यन्त मृदुलं देहम् । कथं त्यक्तुमिहेच्छति ॥ १०॥

सर्वं तन्निश्चयं ज्ञात्वा । कर्तव्यं हि महामते! अन्यथा चेन्महादोषः । कुलस्यास्य भविष्यति । तच्चित्तं सहजं ज्ञात्वा । शीघ्रमागन्तुमर्हसि ॥ ११॥

आसीच्चास्तङ्गतर्यो । भूपर्तैल्लिरपिका यथा । ततः प्रवर्तते ध्वान्तम् । नृपाज्ञान समूहवत् ॥ १२॥

बह्वुस्थलजातानाम् । कीर्तिकल्पसुमानीव नक्षत्राणि विराजन्ते । अन्तरिक्षालवालके ॥ १३॥

सभासमाप्तिं कृत्वा च । नमस्कृत्य महेश्वरम् । प्रया सपरिवारम् । कुसुम्भस्सदनं प्रति ॥ १४॥

ततो वैश्यवरास्तर्वे । कौतुकायत्तमानसाः । जग्गुर्ग्गहाणि दुष्टाष्यम् । कैलासाद्रिमाकाङ्क्षिताः ॥ १५॥

कुसुम्बो स्वगृहं गत्वा । भुक्ता व्यथितमानसः । शय्यागृहं विश्रामार्थम् । माजगाम सुदर्शनः ॥ १६॥

गत्ता च कोमलां शयाम् । अधिष्टित् मुहुर्मुहुः निश्वसन्नतिदीर्घोष्णम् । चिन्तयामास चेतसा ॥ १७॥

दारुणोऽयमिह प्राष्टो । विपाकः कर्मणा महो अनपत्यक्टिरायाहम् । तपः कृत्वा महत्तरम् ॥ १८॥

नमस्कृत्वाखिलान्देवान् । समर्च्य पितृन् ऋषिन् । इष्टाच पुत्रकामेष्टा । कथं चिल्लब्धवानहम् ॥ १९॥

पुमिमां महाभागाम् । रूपसौभाग्यशालिनीम् । एनां महाकुलीनाय । रूपयौव्वनशालिने ॥ २०॥

दत्वा वराय सुगुणैः । पूज्याय विधिवमं अरणं बहुरत्नानि दत्वा । श्वशुर मन्दिरम् ॥ २१॥

सम्पेक्ष पर्वसु मुहुः । पुं जामातारं मुदा । अनीयताभ्यां रत्नानि । दिव्य चीनाम्बराणि च ॥ २२॥

भूषणानि महान्र्याणि । दत्वा सन्तुष्टमानसः । कृत्वा परस्पर प्रेमम् । अहं निरवधि स्टुटम् ॥ २३॥

दम्पत्तोर्वीक सम्मेदम् । यास्कामीति मनोरथैः दिने दिने संवलितैर्व्यापिते मयि सन्ततम् ॥ २४॥

आकस्मिको दारुणोऽ यम् । उद्गतो विषदागमः । आसीप्लाहन्त दुर्दशोर । विपाकात्तूर्व कर्मणाम् ॥ २५॥

ॐ क्रीं श्रीं अथवा मास्तु चिन्तेयम् । अवश्यं भावियद्भवम् । तद्भवत्येव नैवात्र । विचारश्चित्तदाहकः ॥ २६॥

इमं शिरीष मृदुलाम् । पस्पुरद्भूषणोज्वलाम् । सुकुमारां महाभागाम् । योग्यां दृष्टिप्रियां शुभाम् ॥ २७॥

तनूलतां ज्वलद्वज्वालैरभ्रं कथाङ्कुरैः । पातयिष्यति हाहन्त दृष्टा वग्निमुदर्चिषम् ॥ २८॥

ॐ तत्सदिति श्रीवासविदेवीगीतायां ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्र कुसुमश्रेष्ठि विषादयोगोनाम प्रथमोऽध्यायः ।

२

श्री वासविदेवीगीता अथ द्वितीयोऽध्यायः
श्री वासविकन्यका दिव्यरूपदर्शनयोगः इत्येवं चिन्तयानं तम् । पितरं वीक्ष वासवी । कीर्तयन्ती पराम्बाय्के । कीरसम्भाषणाप्रिया तत्रागच्चत् मुदा सुभ्रूः । पाणिना धृतशुकः ॥ १॥

पितुरङ्कमुपागम्म । हिमवन्त मिवाद्रिजा विज्ञाय तन्ननश्चिन्ताम् । वाचमाह शुचिता ॥ २॥

देव्यवाचः तात किं ताप्यसे चिन्ता । व्याकुलीभूतचेतसा । यच्चिन्तितं मनसिते । त द्विज्ञाय मेमिधः ॥ ३॥

इत्युक्त स्प तदा प्राह । कुसुम्बो वासवीं रहः । दीर्घमुष्णं विनिश्वस्य । नखाग्रेरशुविक्षिपन् दैन्याशान्ति सहस्र । शोकचित्तेनाभाषत ॥ ४॥

कुसुमार्य उवाचः अयि कल्याणि तनये किं भूयां मनसो व्यथाम् । सुकुमारीं तनूवरीम् । चाम्पेयकलिको समाम् ॥ ५॥

योग्यां दिव्यविभूषाभ्याम् । कुसुमादपि कोमलाम् । स्टलिङ्गोतीर्ण द्विग्दाले ज्वालालीढ नभोन्तरे ॥ ६॥

पातयिष्यसि हा वह्न् । प्राणेभ्य मधुरन्नहि । पुत्रान्मित्राणि दारांश्च । मणीनपि धनानि च हान्तुं शक्टोति जनत । प्राणत्राणकृते पुनः ॥ ७॥

एतत्राणाय न प्राणान् । मुच्चन्ते के हि भूतले ॥ ८॥

दत्वा त्वामनुकूलाय । वराय प्रीतचेतसा । पत्या सह प्रमोदेन । स्थितां द्रष्टुं न मे विधिः । मम भाग्यविहीनस्य । कथं तादृश योग्यता ॥ ९॥

इत्यादि विविधालापान् । वदन्तं पितरं तदा । वीक्ष प्राह तनु स्नेहा वासवी मृदुभाषिणी ॥ १०॥

देव्यवाचः मभूदे तादृशी चिन्ता । तात केवलमद्य ते । लोलाश्वत्थदळाग्रस्थ । जलबिन्दूपमं वपुः ॥ ११॥

सन्त्यज्य चामयग्रस्तम् । अशुचि सैर्यवर्जितम् । नित्यं मत्वा विमोहेन । को रक्षेत बुधो जनः ॥ १२॥

नद्यां यथा मिथस्वणाः । मिळिताक्षणमात्र च । तथा संस्कृति पादोद् । मिळिता पुत्रबान्धवाः ॥ १३॥

स्वयमेव विभज्यन्ते । तदष्यण्णीव कालतः । नैवात्र मोहः कर्तव्यू । धीरचित्तेरवादृशैः ॥ १४॥

आत्ता नित्यो जनिम्मति । नाशास्तन्तु वरणः । नित्य निरञ्जनः शान्तः । निर्विकारः निरामयः ॥ १५॥

न चैन फ्रन्ति शस्त्राणि । सलिलं न निमज्जयेत् । न दहेत् वहिरनम् । न वै वायुश्च शोषयेत् ॥ १६॥

न पिपासा क्षुधा चैव । ना लज्जा नास्य साध्वसम् । प्राकृतानि तु मन्यस्व । सर्वात्येतानि नात्मनः ॥ १७॥

पकृत्या प्रतिबद्धस्सन् । संसरत्येष सन्ततम् । यदात्मा ज्ञायते स्टेन । निर्वृतिः परमा तदा ॥ १८॥

तस्मान्य मृतीवास्य । नैवस्थ इति निश्चितम् । कुलधर्म प्रतिष्ठाय्के । वसुक्का स्थिरं क्षरम् । पराम्बा प्रतिपद्य । पदं परमनिर्वृते ॥ १९॥

शृत्वा तद्वचनं सर्वम् । गूढार्थमति वितः । अप्पचत्तां महिमतरम् । अपूर्वार्थ प्रभाषिणीम् ॥ २०॥

कथं जानामि ते वाक्यं द्दवं सत्यार्थगर्भितम् । अत्युद्धरित माकर्ण्य स्वस्वरूपमदर्शयत् ॥ २१॥

विद्युत्सुञ्ज निभाकारम् । तटित्तोटि विडम्बिताम् । सूर्यचन्द्राग्नि सङ्काशाम् । प्रभाव्याप्त दिगन्तराम् ॥ २२॥

चतुर्भुजां महादेवीं सुन्दरशू शुचिताम् । ताटङ्कयुगळाभ्यां च विराजित कपोलकाम् ॥ २३॥

किरीटहारकेयूर मणिनूपुर शोभिताम् । स्वर्णाम्बरधरां देवीं निगमाब्द कराम्बुजाम् । वरदाभय हस्ताभ्यां प्रादुर्भूतां ददर्शनः ॥ २४॥

ततो दर्शवै देवीम् । व्याप्य लोकत्रयिं षा । नमाम शिरसा भूयो । स्तोतुं समुपचक्रमे ॥ २५॥

कुसुमार्य उवाचः नमस्त देवदेवेशि । नमस्ते लोकपूजिते । श्रीवाणि गिरिजारूपे ॥ २६॥

नमस्ते विश्वबान्धवि नमसैलोक्य जननि । नमस्ते भक्तपालिनि । संसारसागरे मग्नानस्मानुद्धर कन्यके ॥ २७॥

नमो देव् महादी । मातायके सततं नमः । नमः वास भद्रायके । नियताः प्रणता स्वताम् ॥ २८॥

तामग्नि वर्णा०। तपसा ज्वलन्तीम् । वैरोचनीं कर्म । फलेषु जुष्टाम् ॥ २९॥

दुर्गा० देवीम् । शरणमहं प्रपद्य । सुतरसितरसे नमः ॥ ३०॥

ॐ क्रीं श्रीं आदिशकै च विद्महे । वासवी देवी च धीमहि । तन्न कन्या प्रचोदयात् ॥ ३१॥

यस्यासु जठरे सन्ति । ब्रह्माण्डानि च कोटयः । नैव यस्य सुता जाता । को वा स्यात्यत्तमो भुवि ॥ ३२॥

ॐ तत्सदिति श्रीवासविदेवीगीतायां ब्रह्मविद्यायां योगशास्ते श्रीवासवि कन्यका दिव्यरूपदर्शन योगोनाम द्वितीयोऽध्यायः ।

३

श्री वासविदेवीगीता अथ तृतीयोऽध्यायः
सृष्टिविज्ञान मायास्वरूपयोगः कुसुमार्य उवाचः सर्ववेदान्त संसिद्दम् । तद्रूपं हि मे तथा । योगं च औपनिषदम् । ज्ञानं च शृतिसम्मतम् ॥ १॥

सालङ्कायनोवाचः इति तस्य वचश्रुत्वा । प्रसन्न मुखपङ्कजा । वकुमारभताम्बा सा । रहस्यं शृतिगूहितम् ॥ २॥

देव्यवाचः अहमेवास पूर्वन्तु । नान्यश्चिद् विशोत्तम! तदात्मरूपचित्संवित् । परब्रह्मकनामकम् ॥ ३॥

अप्रतर्क्कमनिर्देश्यम् । अनौपम्य मनामयम् । तस्य का चित्तस्सिद्धा । शक्तिर्मायेति विश्रुता ॥ ४॥

पावकन्शिष्टतेवेय । उष्णांशोरिव दीधितिः । चन्द्रस्य चन्द्रिके वेय । अमेयं सहजा ध्रुवा ॥ ५॥

तस्मात् कर्माणि जीवानाम् । जीवाः कालाश्च सञ्चरे । अभेदेन विलीनास्सुः । सुषुप्त व्यवहारवत् ॥ ६॥

न सती सानासतीसाना । उभयात्रा विरोधतः । एतद्विलक्षणा काचद् । वस्तु भूतास्ति सर्वदा ॥ ७॥

स्वशक्तश्च समायोगाद् । अहं बीजात्यतां गता । स्वाधारावरणात्तस्या । दोषत्वं च समागम् ॥ ८॥

चैतन्यस्य समायोगात् । निमित्तत्वं च कथ्यते । प्रपञ्च परिणामाच्च । समवायित्वमुच्यते ॥ ९॥

स पुनः कामकर्मादि । युक्तया स्वीय मायया । पूर्वानुभूत संस्कारात् । कालकर्म विपाकतः ॥ १०॥

अविवेकाच्च तस्य । विसृष्टावान् प्रजायते । अबुद्धिपूर्व स्पर्षोऽयम् । कथितस्ते विशाधिप ! ॥ ११॥

एतद्दि मया प्रोक्तम् । मम रूपमलौकिकम् । अव्याहृतं तदव्यक्तम् । माया शबलमित्यपि ॥ १२॥

प्रोच्यते सर्वशास्त्तेषु । सर्वकारण कारणम् । तत्त्वानामादिभूतं च । सच्चिदानन्द विग्रहम् ॥ १३॥

सर्वकर्म घनीभूतम् । इच्चाज्ञान क्रियाश्रयम् । क्रीङ्कार मन्त्रवाच्यम् । तदादि तत्त्वं तदुच्यते ॥ १४॥

तस्मादाकाश उत्पन्न । शब्दतन्मात्र रूपकः ।
भावेतृर्शात्मको वायुः । तेजोरूपात्मकं पनः ॥ १५॥

जलं रसात्मकं पश्चात् । ततो गन्धाका धरा । शबैक गुण आकाशो । वायु स्पर्शरवान्वितः ॥ १६॥

शब्द स्पर्शरूपगुणं च । तेजः इत्युच्यते बुधैः । शब्द स्पर्शरूपरसै । राषो वेद गुणास्कृताः ॥ १७॥

शब्द स्पर्शरूपरस । गन्धोः पञ्चगुणा धरा तेल्लोभवन्नहत्तूत्रम् । यल्लिंङ्गं परिचक्षते ॥ १८॥

वायुर्वैगौतम सूत्रं वायुना वै
९९९??
तेषां रजोऽशैर्जातानि । कमात् कर्मेन्द्रियाणि च । प्रत्येकं मिळित्सेस्सेस्तु । प्राणो भवति पञ्चदा ॥ २७॥

हृदि प्राणो गुदे पानोऽपानो नाभिस्तस्तु समानकः । कण्ठदेशेष्युदान स्यात् । व्यानः सर्व शरीरगः ॥ २८॥

ज्ञानेन्द्रियाणि पञ्चैव । पञ्चकर्मेन्द्रियाणि च । प्राणादि पञ्चकं चैव । धिया च सहितं मनः ॥ २९॥

एतत् सूक्ष्म शरीरं स्यात् । आत्मन्यम लिङ्गं यदुच्यते । तत्र याः प्रकृतिः प्रोक्ता । सा राजन् दैविधा स्टता ॥ ३०॥

सत्तात्किा तु माया स्यात् । अविद्या गुणमिता । स्वाश्रयं यातु संरक्षेत् । सा मायेति निगद्यते ॥ ३१॥

तस्यां यत्पतिबिम्बं स्यात् । बिम्बभूतस्य चेषितुः । स ईश्वरस्समाख्यातः । स्वाश्रय ज्ञानवान् परः ॥ ३२॥

सर्वजसर्वकर्ता च । सर्वानुग्रहकारकः । अविद्यायां तु यच्चित् । प्रतिबिम्बं विशाधिप ॥ ३३॥

तदेव जीवमज्ञ स्यात् । सर्व दुःखाश्रयं पुनः । द्वयोरपीह संप्रोक्तम् । देहत्रयमविद्यया ॥ ३४॥

करोति विविधं विश्वम् । नानाभोगाश्रयं पुनः । मच्छक्तिप्रेरितो नित्यम् । राजन् सर्वं प्रकल्पितः ॥ ३५॥

मायाशक्ति सङ्क्ल पम् । जगर्वं चराचरम् । सापि मत्तः पृथङ्नाया । नाव परमार्थतः ॥ ३६॥

व्यवहार दृशा सेयम् । विद्यामायेति विश्रुता । तत्त्वदृष्टातु नाव । तत्त्वमेवास्ति केवलम् ॥ ३७॥

साहं सर्वं जगत्सुष्टा । तदन्तः प्रविशाम्यहम् । मायाकर्मादि सहितागिरे प्राण पुरस्परा ॥ ३८॥

उपाधिभेदाद्दिन्नाहम् । घटाकाशादयो यथा । उच्चनीचादि वस्तनि । भासयन् भास्करस्सदा । न दूष्यति तथैवाहम् । दोष्ठेर्लिप्ता कदापि न ॥ ३९॥

मयि बुद्धादि कर्तृत्वम् । मन्यशैवापरे जनाः । वदन्ति चात्मा कर्तेति । विमूढा न सुबुद्धयः ॥ ४०॥

अहं साक्षी जगच्चक्षुर् । अलिप्तः सर्वकर्मभिः । अविकारोऽप्रमेयोशम् । अव्यक्तो विश्वगोऽव्ययाः ॥ ४१॥

अहमेव परम्ब्रह्मा । व्ययानन्दात्मकं नृप ! मोहयत्यखिलान्माया । श्रेष्ठान् मम नरानिमून् ॥ ४२॥

रज्जुर्यथा सर्पमाला । भेदैरेका विभाति हि । तथैवेशादि रूपेण । भास्म्यहं नात्र संशयः ॥ ४३॥

माया सा परभेदस्य । हेतुर्नान्यः कदाचन । मयि सर्वमिदं प्रोतं ओतं च विशशेखरा ! ॥ ४४॥

सर्वदा षड्वकारेषु । तानियं योजयेत् भशं हित्वा चापटलं जन्तुर् । अनेकृर्जन्नभिशनैः ॥ ४५॥

अज्ञान भेदतस्तद्वत् । मायया भेदस्तथा । जीवेश्वर विभागश्च । कल्पितो मायव तु ॥ ४६॥

* घटाकाश महाकाश । विभागः कल्पितो यथा । तथैव कल्पितो भेदो । जीवात्म परमात्मनोः ॥ ४७॥

यथा जीवबहुत्वं च । मायया न स्वभावतः । तथेश्वर बहुत्वं च । मायया न स्वभावतः ॥ ४८॥

देहेन्द्रियादि सङ्घात । वासनाभेदभेदिता । अविद्या जीवभेदस्य । हेतुर्नान्यः प्रकीर्तितः । गुणानां वासनाभेद । भेदिताया विशांवर ! ॥ ४९॥

विरज्य विन्दति ब्रह्म विषयेषु सुबोधतः । अच्छेद्यं शस्त्रसङ्घातै । रदामनलेन च ॥ ५०॥

अक्षेद्यं भूप सलिलै । रशोष्टं मारुतेन च । अवध्यं वध्यमानेऽपि । शरीरेन्नराधिप ! ॥ ५१॥

ॐ तत्सदिति श्रीवासविदेवीगीतायां ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्र सृष्टिविज्ञान मायास्वरूप योगोनाम तृतीयोऽध्यायः ।

४

ॐ श्रीं श्रीं
श्री वासविदेवीगीता अथ चतुर्थोऽध्यायः आत्मज्ञानान्वित शक्तिपणव ध्यानयोगः (जीवब्रह्मैकयोगः) देव्यवाचः पकृतं शृणु राजेन्द्र ! परमात्मात्त जीवताम् । उपाधियोगात्संप्राप्तः । कर्तृत्वादिकमत्युत ॥ १॥

क्रियाः करोति विविधाः । धर्माधर्मैक हेतवः । नाना योनि स्ततः प्राप्य । सुखदुःखैश्च युज्यते ॥ २॥

मनस्तत्त्वंस्कृति वशात् । नानाकर्मरतस्सदा । नाना देहान् समाप्नोति । सुखदुःखैश्च युज्यते ॥ ३॥

घटीयन्त्रवदेतस्य । न विराम कदापि हि । अज्ञानमेव मूलं स्यात् । ततः कामः क्रिया स्ततः ॥ ४॥

तस्मादज्ञान नाशाय । यतीत नियतं नरः । एतद्धि जन्मसाफल्यम् । यदज्ञानस्य नाशनम् ॥ ५॥

पुरुषार्थ समाप्तिश्च । जीवन्मुक्त दशापि वा । अज्ञाननाशने शक्तः । विद्येवतु पटेयसि ॥ ६॥

अनर्थदानि कर्माणि । पुनः पुनरुशन्नि हि ततो रागस्ततो द्वेषः । ततोजनर्थो महान् भवेत् ॥ ७॥

तस्मात् सर्वषयन । ज्ञानं सम्पादयेन्नरः । कुर्वन्नेवेह कर्माणि । अत्यणितः कर्माप्यवश्यकम् ॥ ८॥

शमो दमस्तितिक्षा च । वैराग्यं सत्व सम्भवम् । तावत्पर्यन्तमेव स्युः । कर्माणि न ततः परम् ॥ ९॥

तदन्ते चैव सन्न्यस्य । संशयेद्गुरुमातृवान् । श्लोयं ब्रह्मनिष्ठं च । छक्ता निर्व्याजया पुनः ॥ १०॥

वेदान्तश्रवणं कुर्याद् । नित्यमेवमतन्द्रितः । तत्त्वमस्यादि वाक्यस्य । नित्यमर्थं विचारयेत् ॥ ११॥

तत्त्वमस्यादि वाक्यं तु । जीवब्रह्मैक बोधकम् । ऐक्य ज्ञाते निर्भयस्तु । मद्रूपो हि प्रजायते ॥ १२॥

पञ्चीकृत महाभूत । सम्भूत स्फूलदेहकः । भोगालयो जराव्याधि । संयुत सर्वकर्मणाम् ॥ १३॥

ज्ञान कर्मेन्द्रिययुतम् । प्राण पञ्चक संयुतम् । मनो बुद्धियुतं चैतत् । सूक्ष्मं तत्कवयो विदुः ॥ १४॥

अपञ्चीकृत भूतोत्थम् । सूक्ष्मदेहोस्यमात्मनः । द्वितीयोस्यमुपाधि स्यात् । सुखादेरवबोधकः ॥ १५॥

अनाद्यनिर्वाच्यमिदम् । अज्ञानं तु तृतीयकः देहोस्यमातनो भाति । कारणात्का धराधिप ॥ १६॥

उपाधिविलये जाते । केवलात्कावशिष्यते । देहत्रये पञ्चकोशा । अन्तस्थाः सन्ति सर्वदा ॥ १७॥

पञ्चकोश परित्यागे । ब्रह्मपुच्चं हि लभ्यते । नेति नेतीत्यादि वाक्यर् । मम रूपं यदुच्यते ॥ १८॥

न जायते प्रियते वा कदाचिन्नायं भूत्वा भविता वा न भूयः । अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणो न हन्यते हन्यमाने शरीरे ॥ १९॥

आद्दरिन्द तन्निन्द अणोरणीयान् महतो महीयान् आत्कास्य जन्तोर्निहितं गुहायाम् ॥ २०॥

तमक्रतुः पश्यति वीतशोको धातुः प्रसन्नान्महिमानमस्य ॥ २१॥

* आत्मानं रथिनं विद्दि । शरीरं रथमेव तु । बुद्धिं तु सारथिं विद्धि । मनः प्रग्रहमेव च ॥ २२॥

यस्त्वविद्वान् भवति च । अमनस्कस्सदाशुचिः । न तत्पदमवास्कोति । संसारं चाधिगच्छति ॥ २३॥

९९९??

ई हकार सूल देह स्यात् । रकारः सूक्ष्मदेहकः ईकारः कारणात्कास् । हीङ्कारोषं तुरीयकम् ॥ २८॥

समाधिकालातूर्वं तु । भावयित्सेव माद्दतः । ततो ध्यायेत् निमिषाको । देवीं मां जगदीश्वरीम् ॥ २९॥

हृल्लेखादर्पणे नित्यम् । अहं तु प्रतिबिम्बिता । तस्मादल्लेखया दत्तम् । सर्वमन्त्सेस्समर्चितम् ॥ ३०॥

प्राणापान् सं कृत्वा । नासाभ्यन्तरचारिणे । निवृत्त विषयाकाङ्क्षे । वीतदोषो विमत्सरः ॥ ३१॥

भक्ता निर्व्याजया युक्तो । गुहायां निस्वने स्थले । हकारं विश्वमात्मानम् । रकारे प्रविलापयेत् ॥ ३२॥

रकारं तैजसं देवम् । ईकारे प्रविलापयेत् । ईकारं प्राज्ञमात्मानम् । ह्रीङ्कारे प्रविलापयेत् ॥ ३३॥

वाच्य वाचकताहीनम् । दैतभावविवर्जितम् । अखण्डं सच्चिदानन्दम् । भावयेत्तच्चिखान्तरे ॥ ३४॥

९९९???

५

तपस्सन्तोषमास्तिक्यम् । दानं देवस्य पूजनम् । सच्चास्तं च सत्कर्मानु । म्लानः ज्ञानार्जनं तथा ॥ ७॥

इद्वान्त श्रवणं चैव । क्रीर्मतिश्च जपे हुतम् । दशैते नियमाः प्रोक्ताः । मया वैश्यस्य नायक ! ॥ ८॥

पद्मासनं स्वस्तिकं च । भद्रं वज्रासनं तथा । वीरासनमिति प्रोक्तम् । कमादासन पञ्चकम् ॥ ९॥

इडयाकर्षयेद्वायुम् । बाह्यं षोडश मात्रया ।
धारयेत्तूरितं योगी । चतुष्पष्टातु मात्रया । सुषुम्मा मध्यगं सम्यग् । द्वात्रिंशन्मात्रया शनैः ॥ १०॥

नाड्या पिङ्गलया चैव । रेचयेद्योगवित्तमः । प्राणायाममिमं प्राहु । योगशास्त्र विशारदाः ॥ ११॥

भूयो भूयो कमात्तस्य बाह्यमेवं समाचरेत् । मात्रावृद्धि क्रमेणैव । सम्यग्वादश षोडश ॥ १२॥

उत्तमस्य गुणाव्याप्तिः । यावच्चल नमिप्यते । इन्द्रियाणां विचरताम् । विषयेषु निरर्गळम् ॥ १३॥

समत्वभावना नित्यम् । जीवात्मपरमात्मनोः । समाधिमाकुर्मुनयः । प्रोक्तमष्टाङ्ग लक्षणम् ॥ १४॥

विश्वं शरीरमित्युक्तम् । पञ्चभूतात्मकं नृप ! चन्द्रसूर्याग्नि तेजोभिर् । जीवब्रह्मैव रूपकम् ॥ १५॥

तिस्तः कोट्यस्तदर्थेन । शरीरे नाडयो मताः । तासु मुखादशप्रोक्ताः । ताभ्यसिस्त्र व्यवस्थिता ॥ १६॥

प्रधाना मेरुदण्डेस्त्र । चन्द्र सूर्याग्निरूपिणि । इडा वामे स्थिता नाडी । शुभ्रा तु चन्द्ररूपिणी ॥ १७॥

९९९???

तदूर्ध्वेषनाहतं पद्मम् । उद्यदादित्य सन्निभम् । कादिठान्तदलैरर्कं । प समधिष्ठितम् ॥ २७॥

तन्मध्ये बाणलिङ्गं तु । सूर्यायुत समप्रभम् । शब्दब्रह्ममयं शब्बा । नाहतं तत्र दृश्यते ॥ २८॥

अनाहताख्यं तत्पदम् । मुनिभिः परिकीर्तितम् । आनन्दसदनं तत्तु । पुरुषाधिष्ठितं परम् ॥ २९॥

तदूर्ध्वं तु विशुद्दाम् । दलषोडशपङ्कजम् । स्वरैर्षोडशभिर्युक्तम् । धूम्रवर्णं महाप्रभम् । विशुद्दं तनुते यस्मात् । जीवस्य हंसलोकनात् ॥ ३०॥

विशुद्दं पदमाख्यातम् । आकाशाख्यं महाद्भुतम् । आज्ञाचक्रं तदूर्ध्वं तु । आत्रनाधिष्ठितं परम् ॥ ३१॥

आज्ञासङ्क्रमणं तत्र । तेनाजेति प्रकीर्तितम् । द्विदळं हक्ष संयुक्तम् । पद्मं तत्सुमनोहरम् ॥ ३२॥

कैलासाख्यं तदूर्ध्वं तु । रोधिनी तु तदूर्ध्वतः एवं त्वाधार चक्राणि । प्रोक्तानि तव सुव्रत ! ॥ ३३॥

सहस्रारयुतं बिन्दु । स्थानं तदूर्ध्वम्स्थितम् । इत्येतत्कथितं सर्वम् । योगमार्गमनुत्तमम् ॥ ३४॥

आद् पूरकयोगेना । प्याधारे योजयेन्नरः । मूलाधारान्तरे शक्ति । स्तामाकुञ्च्य प्रबोधयेत् ॥ ३५॥

लिङ्गभेदक्रमेणैव । बिन्दुचक्रं च प्रापयेत् । परमात्वां पराशक्तिम् । एकीभूतां विचिन्तयेत् ॥ ३६॥

तन्नो स्थितामृतं यत्तु । द्दतलाक्षारसोपमम् । पाययित्वा तु तां शक्तिम् । मायाख्यां योगसिद्धिदाम् ॥ ३७॥

पट्टक्रदेवतास्तत्र । सन्तृप्तामृतधारया । आनयेत्तेन मार्गेण । मूलाधारं ततस्सुधीः ॥ ३८॥

एवमभ्यस्यमानस्या । प्यहन्यहनि निश्चितम् । जरामरणदुःखाद्य । र्मुच्यते भवबन्धनात् ॥ ३९॥

पूर्वोक्त दूषिता मन्त्रा । सर्वे सिद्धन्ति नान्यथा । ये गुणास्वन्ति देव्या मे । जगन्मातुर्यथा तथा ॥ ४०॥

ते गुणास्वाधकवरे । भवन्तैव न चान्यथा । इत्येवं कथितं तात । वायुधारणमुत्तमम् ॥ ४१॥

दिक्कालाद्यनवच्चिन्नं देव्यां चेतो निधाय च । तन्मयो भवति क्षिप्रम् । जीवब्रह्मण्य योजनात् ॥ ४२॥

अथवा समलं चेतो । यदि क्रिषं न सिद्धति । तदावयव योगेन । योगी योगान्त्यमभ्यसेत् ॥ ४३॥

यावन्मनो लयं याति । देव्या संविधि भूपति तावदिष्टमनुं मम् । जपहोमै स्पमभ्यसेत् ॥ ४४॥

मन्त्राभ्यासेन योगेन । जेयज्ञानाय कल्पते । न योगेन विना मन्त्रो । न मन्त्रेण विना हि सः ॥ ४५॥

द्वयोरभ्यास योगो हि । ब्रह्मसंसिद्दिकारणम् । तमः परिवृते गेहे । घटो दीपेन दृश्यते ॥ ४६॥

एवं मायावृतो ह्यात्मा । मनुना गोचरीकृतः इति योगविधिः कृत्वः । साङ्गः प्रोक्रो मयाधुना ॥ ४७॥

ॐ तत्सदिति श्रीवासविदेवीगीतायां ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्र अष्टाङ्गयोग समन्वित कुण्डलिनीयोगोनाम पञ्चमोऽध्यायः ।

६

श्री वासविदेवीगीता अथ षष्टोऽध्यायः
कर्मयोगः कुसुमार्य उवाचः योगं च कर्मसहितम् । ज्ञानं च शृतिसम्मतम् । वदस्व देवदेवेशि । भक्तियोगं महत्तरम् ॥ १॥

देव्यवाचः तमिदानीमहं वक्षे । शृणु योगं महोत्तमम् । शृत्वाय मुच्यते जन्तुः । पापेभो भवसागरात् ॥ २॥

यामिमां पुष्टितां वाचम् । प्रशंसन्ति शृतिरिताम् । त्रयी वादरता मूढा । स्ततोन्यन्तेऽपिन ॥ ३॥

कुर्वन्ति सततं कर्म । जन्यमृत्युफलप्रदम् । स्वर्गैश्वर्यरताः व्यस्त । चेतनाः भोगवृद्धयः ॥ ४॥

सम्पादयन्ति ते भूप । स्वात्मना निजबन्धनम् । संसारचक्रं युञ्जन्ति । जडाः कर्मपराः नराः ॥ ५॥

यस्य यद्विहितं कर्म । तत्कर्तव्यं मदर्पणम् । ततो स्वकर्म बीजाना । मुच्छिन्नास्सुः महाङ्कुराः ॥ ६॥

अनारम्भेण विधानाम् । निष्क्रियः पुरुषो भवेत् । न सिद्धिं याति सन्त्यागात् । केवलं कर्मणो नृप ! ॥ ७॥

कदाचिदक्रियः कोऽपि । क्षणं नैवावतिष्ठते । अस्वतन्त्रः प्रकृतिजैः । गुणैः कर्म च कार्यते ॥ ८॥

अकर्मणः श्रेष्ठतमम् । कर्माणीह कृतं तु यत् । वर्मणः स्थितिरष्यस्यात् । कर्मणो नैव सेतृति ॥ ९॥

कर्मणा शुद्द हृदयोभेदबुद्दि मुपैष्यति । स च योगस्समाख्या । अमृतत्वाय हि कल्पते ॥ १०॥

जहात यदि कर्माणि । ततस्सिद्दिं न विन्दति । अदौज्ञाने नाधिकारः । कर्मव स युज्यते ॥ ११॥

तस्मात् कर्माणि कुर्वित । बुद्धियुत्तो नराधिप ! न त्वकर्मा भवेत्तोऽपि । स्वधर्मत्यागवांस्तथा ॥ १२॥

९९९??

ऊर्जे भवन्ति भूतानि । मेघादन्नस्य सम्भवः । यज्ञेर्भवन्ति मेघानि । कर्माद्यज्ञानि सम्भवम् ॥ १८॥

ब्रह्म कर्ममुत्तन्नम् । मत्तो ब्रह्मसमुद्भवः । अतो यच्छे च विश्वेस्मिन् । स्थितं मां विद्धि भूमिप ! ॥ १९॥

वर्णान् सृष्टा वदं चाह । सयज्ञां स्तान् पुरा प्रिय । यजेन ऋध्यतामेषः । कामदः कल्पवृक्षवत् ॥ २०॥

चत्वारो हि मया वर्णाः । रजस्सत्वतमोऽ०शतः । कर्मांशतश्च संसृष्टाः । मर्त्यलोके मयानघ ॥ २१॥

सुरांश्चान्नेन प्रीणध्वम् । सुरास्ते प्रीणयं तु वः । लभध्वं परमं स्थानम् । अन्नोन्य प्रीणनात् स्थिरम् ॥ २२॥

इष्टाः देवाः प्रदास्यन्ति । भोगानिष्टान् सुतर्पिताः । तैर्दतान् तान्नरब्धो दत्वा भुङ्क स तस्करः ॥ २३॥

हुतावशिष्ट भोक्तारो । मुक्ताः स्युः सर्वपातकैः । आद्यन्त्यनो महापापाः । आत्महेतोः पचन्ति यः ॥ २४॥

अहमग्रिरहं होता । हुतं यन्न चार्पितम् । ब्रह्मास्तव्यं च ते नाथ । ब्रह्मव तो रतः ॥ २५॥

योगिनः केचिदपरे । दिष्टं यज्ञ वदन्ति च । ब्रह्मास्मिरेव यज्यो वै । इति केचन मेतरे ॥ २६॥

संयमाग्स् परे भूप ! । इन्द्रियापजुह्यति । करणेष्टन्ने तद्विषयान् । शब्दादीनुपजुह्वति ॥ २७॥

प्राणानामिन्द्रियाणां च । परे कर्मणि कृत्यशः । निजात्मरति रूपाग्स् । ज्ञानदीप्त प्रजुह्वति ॥ २८॥

प्रवीण तपसा वापि । स्वाध्यायेन च केचन । तीवव्रतेन यतिनः । ज्ञानेनापि यजन्ति माम् ॥ २९॥

प्राणेऽपानं तथा प्राणम् । अपाने प्रक्षिपन्ति ये । रुध्वा गतीक्टोभयोज् । प्राणायाम परायणाः ॥ ३०॥

जित्वा प्राणान् प्राणगतीरुपजुह्वति तेषु च । एवं नाना यज्ञरताः । यज्ञध्वंसित पातकाः ॥ ३१॥

नित्यं ब्रह्मषयान्त्येते । यज्ञशिष्टामृताशिनः । अयज्ञकारिणो लोको । नायमन्यः कुतो भवेत् ॥ ३२॥

कायिकादि धा भूतान् । यज्ञाश्वेदे प्रतिष्ठितान् । ज्ञात्वा तानखिलान् भूप ! । मोक्षसेस्खिल बन्धनात् ॥ ३३॥

तत्रापि त्वमशक्तश्चेत् । कुरु कर्ममदर्पणम् । ममानुग्रहतशैवम् । परां निर्वृत्ति मैष्यसि ॥ ३४॥

ॐ क्रीं श्रीं अथैतदश्यमनुष्टातुम् । न शक्टोऽसि तथा कुरु । प्रयत्नतः फलत्यागम् । त्रिविधानां हि कर्मणाम् ॥ ३५॥

श्रेयसी बुद्दिरावृत्ते । स्ततो ध्यानं परं मतम् । ततोऽखिल परित्यागः । ततश्यान्तिर्गरीयसी ॥ ३६॥

ॐ तत्सदिति श्रीवासविदेवीगीतायां ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्र कर्मयोगोनाम षष्टोऽध्यायः ।

७

श्री वासविदेशीगीता अथ सप्तमोऽध्यायः ।

ज्ञानयोगः सर्वेषां भूप ! यज्ञानाम् । ज्ञानयज्ञ परो मतः । अखिलं लीयते कर्म । ज्ञाने मोक्षस्य साधने ॥ १॥

पावयन्त्यखिलान् लोकान् । वशीकृत जगत्त्रयाः । करुणापूर्ण हृदयाः । बोधयन्त्यपि कांश्चन ॥ २॥

जीवन्मुक्ताः हृदे मग्नाः । परमानन्दरूपिणि । निमील्याक्षिणि पश्यन्तः । परब्रह्म हृदिस्थितम् ॥ ३॥

ध्यायन्तः परमं ब्रह्म । चित्ते योग वशीकृतम् । भूतानि स्वात्मना तुल्यम् । सर्वाणि गणयन्ति ते ॥ ४॥

बहिर्दृष्टा च समया । हृत्पयालोकयेत् पुमान् । सुखे दुःखे तथामर्षे । हर्षे भीत् समो भवेत् ॥ ५॥

रोगाप् चैव भोगाप् । वाजये विजयेऽपि च । शियोऽयोगे च योगे च । लाभेजलाभे मृतावपि ॥ ६॥

ज्ञान विज्ञान संयुक्त । द्विजे गवि गजादिषु । समेक्षणाः महात्मानः । पण्डिताः स्वपचे शुनि ॥ ७॥

प्रियाप्तिये प्राप्त हर्षं । द्वेप् ये प्राप्नुवन्ति न । ब्रह्माश्रिता असम्मूढाः । ब्रह्मज्ञास्पमबुद्धयः ॥ ८॥

मानेवमाने दुःखे । सुखी सुहृदि साधुपु । मिमित्तेष्युदासीने । द्वेष्टे लोष्टे च काञ्चने ॥ ९॥

समोशं वस्तुजालेषु । पश्यन्तर्बहिः स्थितम् । सूर्ये सोमे जले वह् । शिवे शक्तां तथाऽनिले ॥ १०॥

अद्वन्द्वमत्सरो भूत्वा । सिद्धसिद्ध् समश्चयः । यथा प्राव सन्तुष्टः । कुर्वन् कर्म न बध्यते ॥ ११॥

अखिलैर्विषय्रमुक्ते । ज्ञानविज्ञानवानपि । यज्ञार्थं तस्य सकलम् । कृतं कर्म विलीयते ॥ १२॥

९९९??

यतस्तानि पराण्याहु । स्तेभ्यश्च परमं मनः । ततोऽपि हि पराबुद्धिरात्मा बुद्ध परो मतः ॥ २६॥

बुधैव मात्मनात्मानः । संस्तात्यान मात्मना । हत्वा शत्रुं कामरूपम् । परं पदमवाप्नुयात् ॥ २७॥

वासनासहितात् आद्यात् । संसारकारणात् दृढात् । अज्ञानबन्धनात् जन्तुः । बुद्धायं मुच्यतेस्खिलात् ॥ २८॥

नानासङ्गान् जनः कुर्वन् । नैकं साधुसमागमम् । करोति तेन संसारे । बन्धनं समुपैति सः ॥ २९॥

सत्सङ्गात् गुणसम्भूतिः । आपदां लय एव च । स्वहितं प्राप्यते सर्वैरिहलोके परत्र च ॥ ३०॥

इतरं सुलभं राजन् !! सत्सङ्गोतीव दुर्लभम् । यज्ञात्वा न पुनर्बन्धमेति च्छेयं ततस्ततः ॥ ३१॥

द्विविधान्यपि कर्माणि । ज्ञानाग्निर्दहति क्षणात् । प्रसिद्दोग्निर्यथा सर्वम् । भस्मतां नयति क्षणात् ॥ ३२॥

ज्ञानखड्ग प्रहारेण । सम्भूतामज्ञतां बलात् । छत्वान्तस्संशयं तस्मात् । योगयुक्तो भवेन्नरः ॥ ३३॥

आत्मज्ञानरतं ज्ञान । नाशिताखिल संशयम् । योगास्ताखिल कर्माणम् । भूप! बध्नन्ति तानि न ॥ ३४॥

ॐ श्रीं श्रीं निरहं ममताबुद्धिरद्वेषः करुणा समः । लाभालाभ् सुखे दुःखे । माने माने स मे प्रियः ॥ ३५॥

अनिष्टाप् च न द्वेष्टि । इष्टप्राप् न च तुष्यति । क्षेत्र तद्वच यो वेत्ति । स मे प्रियतमो भवेत् ॥ ३६॥

ॐ तत्सदिति श्रीवासविदेवीगीतायां ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्र ज्ञानयोगोनाम सप्तमोऽध्यायः ।

८

श्री वासविदेवीगीता अथ अष्टमोऽध्यायः ।
विषयविभाजक विवेकयोगः कुसुमार्य उवाचः किं क्षेत्रं कश्चतद्दे । किं तत् ज्ञानं पराम्बिके ! एतदुपदेश मह्यम् । त्वां पृच्छामि करुणानिधे! ॥ १॥

देव्यवाचः पञ्चभूतानि तात्राः । पञ्चकर्मेन्द्रियाणि च । अहङ्कारो मनो बुद्दिः । पञ्चज्ञानेन्द्रियाणि च ॥ २॥

इच्छाव्यक्तं धृतिः द्वेष् । सुखदुःख् तथैव च । चेतना सहितल्टायम् । समूहः क्षेत्र मुच्यते ॥ ३॥

तत्क्रीं त्वं विद्दि मां भूप! । सर्वान्तर्यामिनीं शक्तिम् । मयं समूहोहं चापि । यत्ज्ञान विषय् नृप! ॥ ४॥

आर्जवं गुरुशुशूषा । विरक्तिश्चन्द्रियार्थतः । शौचं शान्तिरदम्भश्च । जन्नादेर्दोषवीक्षणम् ॥ ५॥

समदृष्टिर्ध्वथा भक्तिः । एकान्तत्व शमो दमः । एतैर्यच्चयुतं ज्ञानम् । तत्ज्ञानं विद्दि ऊरुज! ॥ ६॥

एतदेव पराशक्तिः । जेयमाता परोऽव्ययः । गुणान् प्रकृतिजान् भुङ्क । परात्मा प्रकृतेः परः ॥ ७॥

गुस्तिभिरियं देहे । बद्लाति जीवनं दृढम् । यदा प्रकाशः शान्तिश्च । वृद्दे सत्ते तदाधिकम् ॥ ८॥

लोभो५शमः सृहारम्भः । कर्मणा रजसो गुणः । मोहोऽप्रवृत्तिश्चाज्ञानम् । प्रमादस्तमसो गुणः ॥ ९॥

सत्काधिकः सुखं ज्ञानम् । कर्मसङ्गं रजोऽधिकः । तमोऽधिकश्च लभते । निद्रालस्यं सुखेतरत् ॥ १०॥

एषु त्रिषु पवृद्देषु । मुक्ति संस्कृति दुर्गतयः । प्रयान्ति मानवाः राजन् ! । तस्मात् सत्वयुतो भव ॥ ११॥

दैवासुरी राक्षसी च । प्रकृतिस्तिविधा नृणाम् । तासां फलानि चिह्वानि । संक्षेपात् तेजधुना ॥ १२॥

अपैशुन्यं दयाक्रोधो । अचापल्यं दृतिरार्जवम् । तेजोऽभयमहिंसा च । क्षमा शौचम्मानिता ॥ १३॥

इत्यादि चिह्नमाद्यायाः । आसुर्या शृणु साम्प्रतम् । अतिवादोऽभिमानश्च । दर्डौवेज्ञानं सकोपता ॥ १४॥

आसुर्याः एवमाद्यानि । चिह्नानि प्रकृतेर्नप! । निष्ठुरत्वं मदो मोहो । अहङ्कारो गर्व एव च ॥ १५॥

निष्ठुरभाव मद मोह अहङ्कार गर्वगळू द्वेषो हिंसाऽदया क्रोधः । औद्धत्वं दुर्विनीतता । अभिचारिक कर्तृत्वम् । क्रूरकर्मरतिस्तथा ॥ १६॥

मुनिश्मीय विप्राणाम् । तथा सृति पुराणयोः । पाषण्डवाक्य विश्वासः । सङ्गतिर्मलिनात्मवान् ॥ १७॥

सदम्भकर्मकर्तृत्वम् । स्पहाच परवस्तुष्टु । अनेक कामनासहितत्वम् । सर्वदाकृतभाषणम् ॥ १८॥

परोत्कर्षासहिष्णुत्वम् । परकृत्य पराहतिः । इत्याद्याः बहवश्चान्स् । राक्षस्याः प्रकृतेर्गुणाः ॥ १९॥

तपोऽपि त्रिविधं राजन्! । कायिकादि प्रभेदतः । ऋजुतार्जव शौचानि । ब्रह्मचर्यमहंसकम् ॥ २०॥

अकामतः श्रद्धया च । यत्तपः सात्विकं च तत् । बुद्ध सत्कार पूजार्थम् । सदम्भं राजसं तपः ॥ २१॥

तदस्थिरं जन्ममृति । प्रयच्छति न संशयः । परात्मपीडकं यच्च । तपस्तामसमुच्यते ॥ २२॥

ज्ञानं च त्रिविधं राजन् । शृणुष्ट स्थिरचेतसा । धा कर्म च कर्तारम् । ब्रवीमि ते प्रसङ्गतः ॥ २३॥

नानाविधेषु भूतेषु । मामेकं वीकते तु यः । नाशवत्तु च नित्यं माम् । तत् ज्ञानं सात्विकं नृप! ॥ २४॥

तेषु वेत्ति पृथतम् । विविधं भावमाश्रितः । मामव्ययं च तत्ज्ञानम् । राजसं परिकीर्तितम् ॥ २५॥

हेतुहीनमसत्यं च । देहातृविषयं च यत् । असदल्वार्थविषयम् । तामसं ज्ञानमुच्यते ॥ २६॥

अहमात्मा ज्ञानरूपः । सुखरूपश्च सर्वदा । सत्वपूर्णोस्यसङ्गश्च । दैतजालविवर्जितः ॥ २७॥

तामसीं ये श्रिताः राजन्! । यान्ति ते गौरवं ध्रुवम् । अनिर्वाच्यं च ते दुःखं भुञ्जते तत्र संस्थिताः ॥ २८॥

तस्मादेतत् समुत्सद्य । दैवीं प्रकृतिमाश्रय । भक्तिं कुरु मदीयां त्वम् । अनिशं दृढचेतसा ॥ २९॥

विषयोत्थानि सौख्यानि । दुःखानां तानि हेतवः । उत्पत्तिनाशयुक्तानि । तत्रासक्तो न तत्त्ववित् ॥ ३०॥

अन्तर्निष्टोक्षयं प्रकाशो । अन्तस्सुखोन्तर् रतिर्लभेत् असन्धिक्षयं ब्रह्म । सर्वभूतहितार्थकृत् ॥ ३१॥

ॐ श्रीं भक्तिमानिन्द्रियजयी । सत्वरो ज्ञानमाप्नुयात् । लब्ल्या तत्परमं मोक्षम् । स्वल्पकालेन यात्यसौ ॥ ३२॥

ततस्ततः कृषदेतद् । यत्रयत्यानुगच्छति । नृत्यावशगं कुर्यात् । चित्तं चञ्चलमादृतः ॥ ३३॥

यो निग्रहं दुर्गहस्य । मनससंप्रकल्पयेत् । घटीयन्त्र समादस्मात् । मुक्त संस्कृति चक्रकात् ॥ ३४॥

अभ्यासा द्रा वशीकुर्यात् । मनो योगस्य सिद्दये वरेण्य दुर्लभो योगो । विनार्य मनसो जयात् ॥ ३५॥

ॐ तत्सदिति श्रीवासविदेवीगीतायां ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्र विषयविभाजकयोगोनाम अष्टमोऽध्यायः ।

९

श्री वासविदेवीगीता अथ नवमोऽध्यायः

भक्तियोगः देव्यवाचः ज्ञाननिष्ठात् तपोनिष्ठात् । कर्मनिष्ठात् नराधिप । श्रेष्ठो योगिश्रेष्ठतमो । भक्तिमान् मयि तेषु यः ॥ १॥

सर्वयोगेषु सुलभम् । सरसं भक्तिरेव च । भक्तितत्त्वं प्रवक्ष्यामि । हे तात! श्रद्धया शृणु ॥ २॥

शृतस्य देव्याद्धर्मा । धारावाहिकं गता । सर्वेश्या मनसो वृत्तिः । भक्तिरित्यभिधीयते ॥ ३॥

दर्शनं परभक्तिस्वात् । परं ज्ञानं हि सङ्गमम् । मनर्वियोग भीरुत्वम् । परमा भक्तिरुच्यते ॥ ४॥

ईदृशं विद्दि मे तत्त्वम् । मद्गतेनान्तरात्मना । यज्ञात्वा मामसन्दिग्धम् । वे मोक्षसि सर्वगम् ॥ ५॥

जेया मत्पकृतिः पूर्वं तदेव स्यात् ज्ञानगोचरः । ततो विज्ञान सम्पत्तिः । मयि ज्ञाते नृणां भवेत् ॥ ६॥

क्षित् सुगन्धरूपेण । तेजोरूपेण चाग्लिषु । पभारूपेण पूष्णभे । रसरूपेण चाष्टु च ॥ ७॥

धीतपोबलिनां चाहम् । धीस्तपो बलमेव च । त्रिविधेषु विकारेषु । मदुत्पन्नेष्यहं स्थितः ॥ ८॥

यो मे तत्त्वं विजानाति । मोहं त्यजति सोऽखिलम् । अनेकृर्जन्मभिक्षेवम् । ज्ञात्वा मां मुच्यते ततः ॥ ९॥

अन्ने नानाविधान् देवान् । भजन्ते तान् वजन्ति ते यथा यथा मतिं कृत्वा । भजते मां जनोखिलः ॥ १०॥

तथा तथास्य तं भावम् । प्रयाम्यहमेव तम् । अहं सर्वं विजानामि । मां न कश्चित् विबुध्यते ॥ ११॥

यः शृत्वा त्यजति प्राणम् । अन्ते मां श्रद्धयान्वितः स यात्यपुनरावृत्तिम् । प्रसादान्मम भूभुज! ॥ १२॥

९९९??

अहिंसा प्रथमं पुष्पम् । पुष्पमिन्द्रिय निग्रहः । सर्वभूतदया पुष्पं क्षमापुष्पं विशिष्यते ॥ १८॥

शमः पुष्पं तपः पुष्पम् । ध्यानं पुष्पं तथैव च । सत्यं चैवाष्टमं पुष्पम् । एतस्तुति देवताम् ॥ १९॥

श्रवणं कीर्तनं देव्याः । स्मरणं पादसेवनम् । अर्चनं वन्दनं दास्यम् । सख्यमात्मनिवेदनम् ॥ २०॥

इति पुंसार्चिता देव्याः । भक्तिस्तु नवलक्षणा । क्रियते भगवत्यर्थि । तन्नन्नेम्भीष्टमुत्तमम् ॥ २१॥

न्यासं च मूलमन्त्रस्य । ततो ध्यात्वा जपेन्मनसि । स्थिरचित्तो जपेन्मन्त्रम् । यथा गुरुमुखागतम् ॥ २२॥

जपं निवेद्य देवाय । श्रुत्वा स्कोरनेकधा । एवं मां य उपासीत । स लभेत् मोक्षमव्ययम् ॥ २३॥

कुसुमार्य उवाचः अनन्यभावास्कां सम्यक् । मूर्तिमन्तमुपासते । योत्परं परमव्यक्ता । तयोःकस्ते मतोऽधिकः ॥ २४॥

देव्युवाचः यो मां मूर्तिधरं भक्ता । मध्यक्तः परिषेवते । स मे मान्नोऽनन्य भक्तः । नियुज्य हृदयं मयि ॥ २५॥

खगणं स्ववशं कृत्वा । अखिलभूत हितार्थकृत् । धैयमक्षर मव्यक्तम् । सर्वगं कूटगं स्थिरम् ॥ २६॥

अव्यक्टोपासना दुःखम् । अधिकं तेन लभ्यते । व्यक्तख्योपासनात् साध्यम् । तदेवाव्यक्त भक्तितः ॥ २७॥

भक्तिश्चवादरश्चात्र । कारणं परमं मतम् । सर्वेषां विदुषां श्रेष्ठो । किञ्चितज्ज्योऽपि भक्तिमान् ॥ २८॥

महापण्डितरिगिन्तलू एनू तिळियद पामरनु भक्ति तत्परनादरे मत्तू श्रेष्ठने शुकाद्यांसनकाद्यात्व । पुरा मुक्ता हि भक्तितः । भव मामनुप्राप्ताः । नारदाद्याक्टिरायुषः ॥ २९॥

अतो भक्त्या मयि मनो । निधेहि बुद्दिमेव च । भक्त्या मां यजस्व राजन्! । ततो मामेव यास्यसि ॥ ३०॥

मद्भक्तान्नोजयेत् प्रीत्या । तथा चैव सुवासिनी । कुमारीर्वटकांश्चापि । मद्बुद्दा मद्यतान्तर ॥ ३१॥

मार्गास्तयो मे विख्याता । मोक्षप्राप् विशांवर! कर्मयोगो ज्ञानयोगो । भक्तियोगश्च भूमिप !॥ ३२॥

तयाणामप्लयं योग्यः । कर्तुं० शक्टोऽस्ति सर्वदा । सुलभत्वान्मानसत्वात् । कायचित्ताद्यपीडनात् ॥ ३३॥

गुणभेदान्ननुष्याणाम् । सा भक्तिस्तिविधाः मताः । परपीडां समुद्दिश्य । दम्भं कृत्या पुरस्परम् । मात्पर्य क्रोधयुक्रो यः । तस्य भक्तिस्तु तामसी ॥ ३४॥

परपीडादिरहितः । स्वकल्याणार्थमेव च नित्यं सकामो हृदये । यशोर्थि भोगलोलुपः । तत्तत्पल समापैर्मामुपास्सेस्ति भक्तितः ॥ ३५॥

भेदबुद्वा तु मां स्वस्थादन्यां जानाति पामरः । तस्य भक्तिस्समाख्याता विशाधिप तु राजसी ॥ ३६॥

परमेशार्पणं कर्म । पापसंक्षाळनाय च । वेदोक्त त्वादवश्यं तत् । कर्तव्यं तु मयानिशम् ॥ ३७॥

इति निश्चित बुद्धिस्तु । निर्भेदबुद्धिमाश्रितः । करोति प्रीतये कर्मभक्तिस्सा नृप सात्विकी ॥ ३८॥

पूजयेन्मां प्रयत्नन । तत्तदिष्टफलं लभेत् । मद्भक्तो मत्परस्पर्व । सङ्गहीनो मदर्चकृत् । निद्रोध सर्वभूतेषु । समो मामेति भूभुज ! ॥ ३९॥

क्रोधरहितनु सर्वभूतगळल्लि समभावदिन्दिरुववनु नन्नन्नु सेरबल्लनु राजेन्द्रने! मत्परा ये मदासक्त चित्ता भक्तवरा मताः । प्रतिजाने भवादस्मात् । उद्धराम्यचिरेण तु ॥ ४०॥

ॐ तत्सदिति श्रीवासविदेवीगीतायां ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्र भक्तियोगोनाम नवमोऽध्यायः ।

१०

अथ दशमोऽध्यायः ।

९९९??

एतज्ज्ञानथ सदसद्वरेण्यम् । परं विज्ञानाद्वरिष्ठं पजानाम् ॥ ३॥

यदर्चितमध्यदणुभ्रूणुच । यस्मिन् लोका निहितालोकिनश्च

९९९??

तदेतदक्षरं ब्रह्म । सप्राणस्तदस्तु वानः । तदेतत्सत्यममृतम् । तथैद्धव्यं विद्धि हे नृप ! ५॥

प्रणवो धनुश्यरो ह्यात्मा । ब्रह्म तल्लक्षमुच्यते ॥

अप्रमत्तेन भेद्दव्यम् । शरवत्तन्मयो भवेत् ॥ ६॥

यस्मिन् दैश्च पृथिवी चान्तरिक्षं ओतं मनस्सह प्राश्च सर्वैः ॥ ७॥

तमेवैकं जानथ आत्मानमन्या वाचो विमुञ्चथामृतस्येष हेतुः ॥ ८॥

ओमित्येवं ध्यायेतात्मानम् । स्वस्तिवः पाराय तमसः परस्तात् । दिव्य ब्रह्मपुरेवाम्मि । आत्मनि संप्रतिष्ठितः ॥ ९॥

हिरण्मये परे कोशे । विरजं ब्रह्मनिष्कळम् । तच्चुभं ज्योतिषां ज्योतिः । तद्यदात्मविदो विदुः ॥ १०॥

न तत्र सूर्योभाति न चन्द्र तारकम् । नेमा विद्युतो भान्ति कुतोऽयमग्निः; तमेव भान्तमनुभाति सर्व० तस्य भासा सर्वमिदं विभाति ॥ ११॥

ब्रह्मैवेदममृतं पुरस्ताह्म पश्याद्दष्ट दक्षिणतष्टोत्तरेण अधक्टोर्व्वं च प्रकृतम् । ब्रह्मैवेदं विश्वं वरिष्ठम् ॥ १२॥

एताद्दगनुभवो यस्य । सकृतार्थो नरोत्तम ! ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मा । न शोचति न काङ्क्षति ॥ १३॥

द्वितीया भयं राजन्! । तदभावादि चेति न । स तद्वियोगो मेष्यस्ति । मयोगोऽपि तस्य न ॥ १४॥

अहमेव स सोषं वै । निश्चितं विद्दि सन्मतिः । मद्दर्शनं तु तत्र स्यात् । यत्र ज्ञानी स्थितो मनु ॥ १५॥

ॐ क्रीं श्रीं नाहं तीर्थ न कैलासे । वैकुण्ठ वास कुत्रचित् । वसामि किं तु मद्ज्ञानी । हृदयाम्बुज मध्यमे ॥ १६॥

मत्तूजाकोटि फलदम् । सकृन्मानिनोर्चनम् । कुलं पवित्रं तस्यास्ति । जननी कृतकृत्यका ॥ १७॥

योगशास्त्र ब्रह्मविद् ब्रह्मतत्त्व समैक्यतासाधनयोगोनाम दशमोऽध्यायः ।

११

श्री वासविदेवीगीता अथ एकादशोऽध्यायः ।
युगधर्म प्रबोधयोगः देव्यवाचः महाद्भुतं विशिष्टं च । विषयं शृणु भूपते! । मम दिव्यसम्भूतिस्य । रहस्यं तु कलौ युगे देवि ॥ १॥

अहमेव परम्ब्रह्म । महारुद्रोह मेव च । अहमेव जगत्सर्वम् । स्थावरं जङ्गमं च यत् ॥ २॥

अधर्म सञ्चयो धर्मा । सञ्चयो हि यदा भवेत् । साधून् संरक्षितुं दुष्टान् । ताडितुं सम्भवाम्यहम् ॥ ३॥

उच्चिद्याधर्म निचयं धर्म संस्थापयामि च । हन्नि दुष्टांश्च दैत्यांश्च । नाना लीलाकरो मुदा ॥ ४॥

वर्णाश्रमान् मुनीन् साधून् । पालये बहुरूपद्दक् । एवं यो वे सम्भूतम् । मम दिव्यां युगे युगे ॥ ५॥

घोरे कलियुगे प्राप्ताः । हिंसाधर्म निरङ्कुशाः । त्रिमूर्तयोऽथात्यन्तम् । व्याकुलाः कर्तव्यमूढया । मां पराशक्तिं च संप्रार्थ्य । एवं विज्ञापितास्तदा ॥ ६॥

हे देवि! भक्तवरदे । सृष्टिस्थितिलयकारिणि । अम्बिके! दौष्टनाशार्थम् । शिष्टसंरक्षणाय च । ऊदाज्ञया वयं भूम् । अवतारामो युगे युगे ॥ ७॥

घोरेसिन् कलियुगे । भ्रष्टा; अद्य नराःखभवन् अधर्म निरतास्पर्वे । राजानश्च निरङ्कुशाः ॥ ८॥

ते सर्वे यदि हन्नेयुर् । भवेद्दाश्री स्मशानवत् । अतः कर्तव्यमूढानाम् । उपदेशय सत्पथम् ॥ ९॥

एवं त्रिमूर्तिभिः पृष्या । अहमुवाचह यथा । विचारं परित्यजन्तो । भवन्तु लोकपालकाः ॥ १०॥

भवद्दिर्दुष्टसंहार । णे हिंसाविधिराश्रिता । युगेन् अनुसरणीयो । अहिंसा मार्गमेव च ॥ ११॥

सहृदयं सौमनस्यम् । विद्वेषं करोमि वः । अन्नो अन्यमभिहर्यत । वत्सं जातमिवा गौ ॥ १२॥

उतदेवा अवहितम् । देवा उन्न यथा पुनः । उतागश्यकृषं देवा । देवा जीव यथा पुनः ॥ १३॥

यस्तु सर्वाणि भूतानि । आत्मवानुपश्यति । सर्वभूतेषु चात्मानम् । ततो न विचिकित्सति ॥ १४॥

अहिंसा परमो धर्मः । सर्वप्राणभतां स्टतः । तस्मात् प्राणभ्यतः सर्वान् । अहिंस्काद् ज्ञानवान् क्वचित् ॥ १५॥

न वेदैर्न च दानैश्च । न तपोभिर्न चाल्वरैः । कदाचित् सतिं यान्ति । पुरुषाः प्राणिहिंसकाः ॥ १६॥

पुरामि मया यथा चोक्तम् । मद्क्ताय समाधिये । तत्पकारेणैवाहम् । उद्भविष्य कल् युगे ॥ १७॥

समाधिस्तु ऋषिस्तावद् । इदानीं कुसुमनामकः । मां पूजयन्नेवास्ति । पृथिवीं पालयस्सदा ॥ १८॥

तत्तुताहं भवेयं च । वासवी नामिका भुवि । ततोहं नूतृविधिना । चाशिंसा मार्गरूपिणा ॥ १९॥

त्यागाधारिणा तेन । करिष्टे निष्कलुषं जगत् । एष्टेवाहिंसा विद्यः । अनुसरणीया कि युगे । एतद्दिन्न विधिस्तावत् । सर्वथात्रासमञ्जसः ॥ २०॥

९९९??
ॐ क्रीं श्रीं अहमेव गणनाथः । जातः पञ्चविधाः पुरा । अज्ञानात् मां न जानन्ति । जगत्कारण कारणम् ॥ २५॥

मत्तोस्द्विराषो धरणि । मत्तः आकाशमारुत । ब्रह्मविष्णुश्चरुद्रश्च । लोकपालाः दिशोदश ॥ २६॥

वसवो मुनयो गावो । मनवः पशवोऽपि च । सरितस्सागराः यक्षाः । वृक्षाः पक्षिगणा इव ॥ २७॥

यच्चकिञ्चित् क्वचिद्वस्तु । दृश्यते शूयतेऽपि वा । अन्तर्बहिश्च तत्सर्वम् । व्याप्याहं सर्वदा स्थिता ॥ २८॥

तथैकविंशति स्वर्गाः । नागास्पष्ठवनानि च मनुष्याः पर्वतास्साध्याः । सिद्धा रक्षेगणास्तथा ॥ २९॥

ॐ तत्सदिति श्रीवासविदेवीगीतायां ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्र युगधर्मप्रबोधयोगोनाम एकादशोऽध्यायः ।

१२

श्री वासविदेवीगीता अथ द्वादशोऽध्यायः ।
देवीविश्वरूप सन्दर्शनयोगः कुसुमार्य उवाचः यथा वदसि देवेशि । समष्टावपुदम् । तथैव द्रष्टुमिच्छामि । यदि देवि कृपामयि! ॥ १॥

कुसुमार्यनिन्तेन्दनुः अथ भक्तमतं ज्ञात्वा । कन्यका भक्तकामदा । अदर्शय विराड्रूपम् । भक्तकामप्रचूरिणी ॥ २॥

अपश्यंसे महादेव्या । विराडूपं परात्वरम् । दैर्मस्तकं भवेद्यस्य । चन्द्रर्सू च चक्षसी ॥ ३॥

दिशक्षोते वचो वेदाः । प्राणो वायु प्रकीर्तितः । विश्वं हृदयमित्याहुः । पृथिवी जघनं स्मृतम् ॥ ४॥

नभस्सलं नाभिसरो । ज्योतिश्चक्रमुलम् । महर्लोकस्तु ग्रीवा स्याद् । जनोलोकं मुखं स्टतम् ॥ ५॥

अपोलोको ललाटस्तु । सत्यलोकाद् अधःस्थितः । इन्द्रादयो बाहवस्सु शब्दस्तोत्रं महेशितुः ॥ ६॥

नासत्यद नाने स्फो । गन्धो फ्याणं महेशितुः । मुखमग्नि स्पमाख्यातो । दिवाराव चक्षुणी ॥ ७॥

ब्रह्मस्थानं भूविजृम्भोऽट् व्यापस्तालुः प्रकीर्तिताः । रसो जिह्वा समाख्याता । यमो दंष्टाः प्रकीर्तिताः ॥ ८॥

दन्तासोहकला यस्य । हासो माया प्रकीर्तिता । सर्गपाङ्ग मोक्षस्याद् । वीडोर्थैष्टो महेशितुः ॥ ९॥

मेलिन तुटियायितो लोभस्यादधरोष्टोऽस्या । दधर्ममार्गस्तु पृष्टभूः । प्रजापतिश्च मेढं स्यात् । यस्सष्टा जगतीतले ॥ १०॥

अधो अङ्गवायितो कुक्षिस्पमुद्राः गिरयोऽ स्टेनि देव्या महेशितुः । नद्यो नाड्कस्समाख्याता । वृक्षाः केशाः प्रकीर्तिताः ॥ ११॥

कौमार यौव्वन जरा । वयोऽस्या गतिरुत्तमा । वलाहकास्तु केशास्सुः । सन्ध्ये ते वासवि विभो ॥ १२॥

राजन् श्री जगदम्बाया शृन्द्रमास्तु मनस्थतः । विज्ञानशक्तिस्तु हरिः । रुद्रोन्तःकरणं तम् ॥ १३॥

अश्वादि जातयस्सर्वा । श्लोणिदेशे स्थिता विभोः । अतलादि महालोकाः । कट्यधोभागतां गताः ॥ १४॥

एतेद्दशं महारूपम् । ददर्श वैश्यपुङ्गवः । ज्वालामाला सहस्राड्यम् । लेलिहासं च जिह्वया ॥ १५॥

दंष्टाकटकटारावम् । वमन्तं वमक्षिभिः । नानायुधधरं वीरम् । सर्वप्राग्यूशनं च यत् ॥ १६॥

सहस्र शीर्षनयनम् । सहस्रचरणं तथा । कोटिसूर्य प्रकाशम् । विद्युत्कटि समप्रभम् ॥ १७॥

भयङ्करं महाघोरम् । हृदकोस्तासकारकम् । सन्दृष्टातु कुसुम्भार्य । हाहाकारं च चक्रिरे ॥ १८॥

विकम्पमान हृदयः । मूर्छामापुर्दुरत्ययम् । स्टरणं च गतं तेषाम् । जगदाम्बेय मित्यपि ॥ १९॥

अथ ते धैर्यमालम्ब्य । लज्ञा च स्मतिमुत्तमम् । प्रेमाश्रुपूर्णनयनः । रुद्रकण्ठस्तु भूपतिः । बाष्पगद्दया वाचा । स्तोतुं समुपचक्तिरे ॥ २०॥

कुसुमश्रेष्ठि उवाचः अपराधं क्षमस्वाम्ब । पाहि दीनां सत्तोद्दवे । कोपं संहार देवेशि । सभया रूपदर्शनात् का ते स्तुतिः प्रकर्तव्या । पामरैर्नृपतीरिह ॥ २१॥

नमस्ते भुवनेशानि । नमस्ते पणवातृके । सर्ववेदान्त संसिद्दे । नमो क्रीङ्कारमूर्तये ॥ २२॥

यस्मादग्नि समुत्पन्नो । यस्मात्तूर्यश्चचन्द्रमाः । यस्कादोषधयस्सर्वाः । तस्य सर्वात्मने नमः ॥ २३॥

यस्काच्च देवा सम्भूताः । साध्याः पक्षिणश्लेव च । पशवश्च मनुष्याश्च । तस्ये सर्वात्मने नमः ॥ २४॥

देवीं वाचमजनयन्त देवा । स्ना विश्वरूपाः पशवो वदन्ति । सा नो मन्द्वेष मूर्जन्दुहाना । धेनुर्वागस्कानुपसुप्पतैतु ॥ २५॥

नमो विराट्टरूपि । नमो सूत्रात्यमूर्तये । नमो अव्याकृतरूपि । नमः श्री ब्रह्ममूर्तये ॥ २६॥

नमस्तत्वद् लक्षार्था०। चिदेकरसरूपिणीम् । अखण्डानन्दरूपां ताम् । वेदतात्पर्य भूमिकाम् ॥ २७॥

पञ्चकोशातिरिक्तां ताम् । अवस्थात्रय साक्षिणीम् । नमस्टम्पद लक्षार्था०। प्रत्यगात्म स्वरूपिणीम् ॥ २८॥

प्राणापान् वीहियव । तपश्रद्दा ऋतं तथा । ब्रह्मचर्य० विधिशैव । यस्मात्तस्ये नमो नमः ॥ २९॥

यत्तमुद्रा गिरयः । सिन्धवः प्रचरन्ति च । यस्मादोषधयः सर्वा । रसास्तस्ये नमो नमः ॥ ३०॥

यस्काद् यज्ञसमुद्यतो । दीक्षा यूपश्चदक्षिणाः । ऋचो यजूषि सामानि । तस्ये सर्वात्मने नमः ॥ ३१॥

उपसंहर देवेशि । रूपमेतद् अलौकिकम् । तदेव दर्शयास्माकं रूपं सुन्दर सुन्दरम् ॥ ३२॥

इति भीतात्मकः दृष्टा । जगदम्बा कृपार्णवा । सङ्कृत्य रूपं घोरम् । तद्दर्शयामास सुन्दरम् ॥ ३३॥

पाशाङ्कुश वराभीति धरं सर्वाङ्गकोमलम् । करुणापूर्ण नयनम् । मन्दस्मित मुखाम्बुजम् ॥ ३४॥

दृष्टा तत्सुन्दरं रूपम् । तदा भीतिविवर्जितः । शान्तचित्तः प्रणेमस्ते । हर्षगद्दनिस्टनः ॥ ३५॥

ॐ तत्सदिति श्रीवासविदेवीगीतायां ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्र देवीविश्वरूप सन्दर्शनयोगोनाम द्वादशोऽध्यायः ।

१३

ॐ क्रीं श्रीं श्री वासविदेवीगीता अथ त्रयोदशोऽध्यायः ।
देवीपूजाविधि प्रबोधयोगः कुसुमार्य उवाचः कृपया वद मे सर्वम् । तव पूजाविधिं प्रियम् । पुरुषार्थं च फलदं कृतकृत्यायतो नरः ॥ १॥

देव्यवाचः वक्ष्मी पूजाविधिं वत्व ! । अम्बिकाय यथाप्रियम् ॥ २॥

अत्यन्त श्रद्धया सार्थं शृणु वैश्यधराधिप ! देवि नुडिदळुः द्विविधि मम पूजास्यात् ॥ ३॥

बाह्याचाभ्यन्तरापि च । बाह्यापि द्विविधा प्रोक्ता । वैदिकी तान्त्रिकी तथा ॥ ४॥

वैदिक्कर्चापि द्विविधा । मूर्तिभेदेन वत्रक ! वैदिकी वैदिकैः कायाः । वेददीक्षा समन्वितैः तत्र या वैदिकी प्रोक्ता । प्रथमा तां वदाम्यहम् ॥ ५॥

यन्ने साक्षात्परं रूपम् । दृष्टवानसि सुकृती शान्तस्तमाहित मना । दम्भाहङ्कार वर्जितः । तत्परो भव तद्याजी । तदेव शरणं वज ॥ ६॥

तदेवचेतसा पठ्य । जपध्यायस्व सर्वदा । अनन्यया प्रेमयुक्तः । भा मद्यावमाश्रितः ॥ ७॥

९९९??
ध्यानेन कर्मयुक्तन । भक्तिज्ञानेन वा मनः । प्राप्याहं सर्वथा वत्स ! न तु केवल कर्मभिः ॥ ९॥

इत्तं वैदिकपूजा यः प्रथमया विशांवर । स्वरूपयुक्तं संक्षेपात् । द्वितीया यां विधिं ब्रुवे ॥ १०॥

प्रातरुत्थाय शिरसि संस्करेत्पदमुलम् । सुप्रसन्नं स्मरेत्तत्र । श्रीगुरुं निजरूपिणम् । नमस्कृत्य ततो देवीम् । कुण्डलीं संस्करेद्बुधः ॥ ११॥

ध्यायेत्तच्चिखामधे । सच्चिदानन्दरूपिणीम् । मां ध्यायेदथ शौचादि । क्रियास्पर्वास्पमापयेत् ॥ १२॥

अग्निहोत्रं ततो हुत्वा । मत्तीत्यर्थं द्विजोत्तमः । होमान्ते स्वासने स्थित्वा । पूजा सङ्कल्पमाचरेत् ॥ १३॥

भूतशुद्धिं पुरा कृत्वा । मातृकान्यासमेव च । कल्पयेत्सात्मनो देहे । पीठं धर्मादिभिः पुनः ॥ १४॥

जपं समर्प्य श्रीदेवै । ततोऽर्ध्य स्थापनं भवेत् । पात्रासाधनकं कृत्वा / पूजाद्रव्याणि शोधयेत् ॥ १५॥

दिगन्धं च पुरा कृत्वा । गुरुं नत्वा ततः परम् । तदनुज्ञा समादाय । बाह्यपीठ ततः परम् ॥ १६॥

हृदिस्लां भावितां मूर्ति०। मम दिव्यां मनोहराम् । आवाहयेत् ततः पीठ । प्राणस्थापन विद्यया ॥ १७॥

मूलदेवी प्रभारूपा । सर्तव्या अङ्गदेवताः । तत्पभापटल व्याप्तं त्रैलोक्यं च विचिन्तयेत् ॥ १८॥

यन्त्रस्टाना मावृतीनाम् । पूजनं सम्यगाचरेत् । आसनावाहने चार्ध्यम् । पाद्याद्याचमनं तथा ॥ १९॥

स्नानो वासोद्वयं चैव । भूषणानि च सर्वशः । गन्धं पुष्पं यथा योग्यम् । दत्वा देवै स्वभक्तितः ॥ २०॥

गङ्गादिभि सुगन्धोस्तु । तथा पुष्पः सुवासितैः । नैवेद्ये स्तर्पणेशैव । ताम्बूलैर्दक्षिणादिभिः ॥ २१॥

पुनरावृत्तिसहितम् । मूलदेवीं च पूजयेत् । प्रतिवारमशक्तानाम् । शुक्रवारो नियम्यते ॥ २२॥

कवचेन च सूळेन । अहं रुद्रेभिरितिसुधी । हृल्लेखादि महामन्त्रे । स्तोषयेन्मां मुहुर्मुहुः ॥ २३॥

तोषयेन्मां सुप्रसिद्दा नामां साहस्तरेण च । क्षमापये जगद्धात्रीम् । प्रेमाद्र हृदयो नरः ॥ २४॥

पुलकाङ्कित सर्वाङ्गैः १ भाष्परुद्धाक्षि निस्वनः । नृत्यगीतादि घोषण । तोषयेन्मां मुहुर्मुहुः ॥ २५॥

वेदपारायशैव । पुरास्पकलैरपि । प्रतिपाद्यायतोषं वै । तस्मास्तोषयेत्तु माम् ॥ २६॥

नित्य होमं ततः कुर्याद् । वैश्यानांश्च सुवासिनी । वटुकास्पामरानन्यान् । देवी बुद्वा तु पूजयेत् । नत्वा पुनस्कृ हृदये । व्यत्यमेण विसर्जयेत् ॥ २७॥

य एवं पूजयेद्देवीम् । श्रीमद्वासवि कन्यकाम् । विमृशैतदशेषेण । अत्यधिकारानुरूपतः ॥ २८॥

यावदन्तर पूजाया । मधिकारो भवेन्नहि । तावास्याविमां पूजां श्रमे ज्ञातेतु तां त्यजेत् ॥ २९॥

अभ्यन्तरा तु या पूजा । सा तु संविल्लयः स्मृतः । संविदेव परं रूपम् । उपाधिरहितं मम ॥ ३०॥

ॐ क्रीं श्रीं
अन्तसंविधि मरूपे । चेतस्नाप्तं निराश्रयम् । संविरूपातिरिक्तं तु । मिथ्या मायामयं जगत् ॥ ३१॥

अन्तसंसार नाशाय । साक्षिणीमात्यरूपिणीम् । भावयेन्निर्मनस्सेन । योगयुक्तन चेतसा ॥ ३२॥

ॐ तत्सदिति श्रीवासविदेवीगीतायां ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्र देवीपूजाविधि प्रबोधयोगोनाम त्रयोदशोऽध्यायः ।

१४

श्री वासवीदेवी गीता अथ चतुर्दशोऽध्यायः ।
पराशक्ति स्थानव्रतोत्सवादि प्रकटणायोगः कुसुमार्य उवाचः कति स्थानानि देवेशि द्रष्टव्यानि महीतले । मुख्यानि च पवित्राणि ॥ १॥

देवि प्रियतमानि च व्रतान्यपि तथा यानि । तुष्टिदान्युत्सवा अपि । तत्सर्वं वद मे मातः । कृतकृत्यो यतो नरः ॥ २॥

देव्यवाचः सर्वं दृश्यं मम स्थानम् । सर्वे कालाः व्रतात्मकाः । उत्सवास्तर्वकालेषु । यतोषं सर्वरूपिणी ॥ ३॥

देवियु नुडिदळुः
तथापि भक्त वात्सल्यात् । किञ्चिञ्चिदथोच्यते शृणुष्टाऽवहितो भूत्वा । विशवर्यः वचो मम ॥ ४॥

कोलापुरं महास्थानम् । यत्र लक्ष्मिस्सदा स्थिता । मातुः पुरं द्वितीयं च । रेणुकाधिष्ठितं परम् ॥ ५॥

तुलजापुरं तृतीयं च । स्यातृप्तशृङ्गं तथैव च । पिङ्गलाया महास्थानम् । ज्वालामुख्यास्तथैव च ॥ ६॥

शाकाम्बर्याः परं स्थानम् । भ्रामर्याः स्थानमुत्तमम् । श्रीरक्तदन्तिका स्थानम् । दुर्गास्थानं तथैव च ॥ ७॥

विन्ध्याचल निवासिन्या । स्थानं सर्वोत्तमोत्तमम् । अन्नपूर्णा महास्थानम् । काञ्चीपुरमनुत्तमम् ॥ ८॥

भीमादेव्याः परंस्थानम् । विमलास्थानमेव च । श्रीचन्द्रला महास्थानम् । कौशिकी स्थानमेव च ॥ ९॥

नीलाम्बायाः परंस्थानम् । नीलपर्वत मस्तके । जाम्बूनदेश्वरी स्थानम् । तथा श्रीनगरं शुभम् ॥ १०॥

गुह्यकाळ्या महास्थानम् । नेपाळे यत्पतिष्ठितं मीनाक्षाः परमं स्टानम् । यच्चप्रोक्तं चिदम्बरे ॥ ११॥

वेदारण्यं महास्थानम् । सुन्दर्या समधिष्टितम् । एकाम्बरं महास्थानम् । पराशक्ता प्रतिष्ठितम् ॥ १२॥

पराशक्तियाद् भुवनेश्वरियिन्द् प्रतिष्ठितवागिदे) महालसा परंस्थानम् । योगैश्वर्यास्तथैवच तथा नीलसरस्वत्याः । स्थानं चीनेषु विश्रुतम् ॥ १३॥

वैद्यनाथे तु बगला । स्थानं सर्वोत्तमं मतम् । श्रीमद्भभुवनेश्वर्या । मणिद्वीपं मम स्मतम् ॥ १४॥

गायत्याश्च परंस्थानम् । श्रीमत् पुष्कर मीरितम् । अमरेशे चण्डिका स्यात् । प्रभासे पुष्करेक्षणी ॥ १५॥

नैमिशे तु महास्थाने । देवी सा लिङ्गधारिणी । पुरुहूता पुष्कराक्षे । आषाढ च रतिस्तथा ॥ १६॥

चण्डमुण्डी महास्ताने । दण्डिनी परमेश्वरी । भावभूत् भवेद्यतिर् । नाकुले नकुलेश्वरी ॥ १७॥

शाङ्करी तु महाकाळे । शर्वाणी मध्यमाभिधे । केदाराबै महाक्षेते । देवी सा मार्गदायिनी ॥ १८॥

भैरवाय्स् भैरवी सा । गयायां मङ्गला सता स्टाणुप्रिया कुरुक्षेत्र । स्वायम्भुवापि नाकुले ॥ १९॥

अविमुक्त विशालाक्षि । महाभागा महालये । गोकर्णे भद्रकर्णि स्यात् । भद्रा स्याद्दद्रकर्णिके ॥ २०॥

शङ्कुकर्णे ध्वनिः प्रोक्ता । स्फूला स्यात् स्कूलकेश्वरी । ज्ञानिनां हृदयाम्बोजे । हृल्लेखा परमेश्वरी ॥ २१॥

इत्यादीनि च स्थानानि । देव्याः प्रियतमानि च । तत्तक्षेतस्य माहात्मम् । कृत्वा पूर्व विशोत्तमाः । तदुकेन विधानेन । पश्चाद्देवीं प्रपूजयेत् ॥ २२॥

अथवा सर्वक्षेत्राणि । महागिर्या० विशोत्तमा ! तत्र नित्यं वसन् सर्व । दिव्य क्षेत्रा सुषुण्यदाः ॥ २३॥

तानि स्थानानि सम्पश्यन् । जपन्यामेव सन्ततम् । ध्यायन्मां चरणाम्बोजम् । मुत्तो भवति बन्धनात् ॥ २४॥

इमानि क्षेत्र नामानि । प्रातरुत्ताय यः पठेत् । भ भवन्ति पापानि । ये तत्क्षणान्न संशयः ॥ २५॥

अधुना कथयिष्यामि । व्रतानि मम सुव्रताः । नारीभिश्च नरैल्वेव । कर्तव्यानि प्रयत्नतः ॥ २६॥

शुक्रवारं व्रतं चैव । ममाति प्रीतिकारकम् । नवरात्रोत्सवं चैव । व्रतं प्रीतिकरं मम ॥ २७॥

सर्वोत्तमं सत्वलदम् । वासवि कन्यकाव्रतम् । ममाङ्गोपाङ्ग देवता सहितार्चन सद्विधिः ॥ २८॥

द्युत्तर शतकुण्डाड्यम् । कन्यका यज्ञनामकम् । अमोघं सर्वफलदम् । अत्यन्त गुह्यमद्भुतम् ॥ २९॥

एवमन्यान्यपि विशाः । नित्यनैमित्तिकान्यपि । व्रतानि कुरुते यो वै । मत्तीत्यर्थं विमत्सरः । प्राप्नोति मम सायुज्यम् । स मे भक्तस्पमे श्रियः ॥ ३१॥

उत्सवान्नपि कुर्वित । डोलोत्सव मुखासुधी । वैशाख शुद्ध दशम्याम् । कुर्याडोलोत्सवं मम ॥ ३२॥

९९९??॥ ३३॥

कुर्वित तत्पुण्यदिने । मम जनोत्सवं महत् । कुङ्कुमाररु कर्पूर । मणिवस्त्र सुगन्धितैः सद्गन्ध धूपदीपैत्व । दमनेन विशेषतः । आन्दोलयेत्ततो वत्स ! । बाल वासवि कन्यके ॥ ३४॥

मम पट्टाभिषेकस्य । महाद्भुतोत्सवं सुधीः । अत्यन्त वैभवोपेतम् । कुर्याच्चास्तविधानतः ॥ ३५॥

शयनोत्सवं यदा कुर्यात् । तदा जागरणोत्सवम् । रथोत्सवं च मे कुर्यात् । दमनोत्सवमेव च ॥ ३६॥

मद्भक्ताद्दोजयेत् प्रीत्या । तथा चैव सुवासिनी । कुमारीर्वटुकांश्चापि । मद्बुद्वा मद्यतान्तरः । वित्तशान रहितः । यजेदेतान्तुमादिभिः ॥ ३७॥

य एवं कुरुते भक्ता प्रतिवर्षमतन्द्रितः । स धन्यः कृतकृत्योऽस् । मत्तीति पात्रवान् भवेत् ॥ ३८॥

सर्वमुक्तं समासेन । मम प्रीतिदायकम् । नाशिष्याय प्रदातव्यम् । नाभक्ताय कदाचन ॥ ३९॥

ॐ तत्सदिति श्रीवासविदेवीगीतायां ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्र पराशक्तिस्थान व्रतोत्सवादि प्रकटणायोगोनाम चतुर्दशोऽध्यायः ।

१५

श्री वासविदेवीगीता अथ पञ्चदशोऽध्यायः ।

श्री वासविदेवीगीता महत्वयोगः देव्यवाचः न वेदाध्ययनैर्योगै । रैदानैस्तपसेज्यया । रूपं द्रष्टुमिदं शक्यम् । केवलं मत्मपां विना ॥ १॥

विश्वम्भरा पुण्यवती । चिल्लयो यस्य चेतसः । ब्रह्मज्ञानं तु यत्नष्टं त्वया पार्थिवसत्तमः ॥ २॥

इति ते कथितो राजन् ! । प्रसादात् योग उत्तमः । साङ्गोपाङ्ग सविस्तारो । अनादि सिद्दो मया ॥ ३ ॥

इमं गोप्यतमं योगम् । शृणोति श्रद्धया च यः । सोऽपि कैवल्यमाप्नोति । यथा योगी तथैव सः ॥ ४॥

य इमं श्रावयेद्योगम् । कृत्वा सार्थं० सुबुद्धिमान् । यथा योगी तथा सोऽपि । परं निर्वाणमृच्छति ॥ ५॥

योगी तां सम्यगभ्यस्य । ज्ञात्वा चार्थं गुरोर्मुख्यात् । कृत्वा पूजां कन्यकायाः । प्रत्यहं पठते तु यः ॥ ६॥

एककालं द्विकालं वा । त्रिकालं वापि यः पठेत् । ब्रभूतस्य तस्यापि । दर्शनान्मुच्यते नरः ॥ ७॥

विद्यार्थिनो भवेद्विद्या । सुखार्थि सुखमाप्नुयात् । कामानन्यान् लभेत् कामी । मुक्तिमन्ते प्रयान्ति ते ॥ ८॥

गीता रहस्य भूतेयम् । गोपनीया प्रयतृतः । सर्वमुक्तं समासेन । यन्नष्टं तत्त्वयानघ ! ॥ ९॥

कथितं तन्मया सर्वं नातो वक्तव्यमस्ति हि । इदं जेष्ठाय पुत्राय । भक्तियुक्ताय शीलिने । शिष्याय च यथोक्ताय । वक्तव्यं नान्यथा क्वचित् ॥ १०॥

यस्य देवे पराभक्तिः । यथा देवे तथा गुरू । तस्मृते कथिता प्यार्थाः । प्रकाशन्ते महात्मनः । येनोपदिष्टा विद्येयम् । स एव परमेश्वरः ॥ ११॥

यस्याऽयं सुकृतं कर्तुं०। असमर्थस्ततो ऋणी । पित्रोरष्यधिकः प्रोक्तः । ब्रह्मजन्मप्रदायकः ॥ १२॥

पितृजातं जन्ननष्टम् । नेतृजातं कदाचन । तस्ये न द्रोहत्यादि । निगमो प्यवदन्नुधीः ॥ १३॥

तस्मात्सर्व प्रयत्नन । श्रीगुरुं तोषयेत्सुधीः । कायेन मनसा वाचा । सर्वदा तत्परो भवेत् ॥ १४॥

पुनः प्राह तदा देवी । सन्तुष्टा पितरं तदा । भविष्यत्कार्यसंसर्ग । ईक्षस्व स्वचक्षुषा ॥ १५॥

स दर्श ततो वह्नि । प्रवेशं वैश्य सन्तते । विष्णुवर्धन भूपालमरणं तदनन्तरम् ॥ १६॥

काशीयात्रं विरूपाक्ष । स्याधिपत्य महोत्सवम् । हस्तामलकवत्सर्वम् । दृष्टा विस्मितमानसः ॥ १७॥

कुसुम्भः परमामोदम् । जगाम हृदि साम्प्रतम् । दिव्यं रूपं स्वकं त्या । ततस्सा भुवनेश्वरी ॥ १८॥

भूयोऽपि वासवी कन्या । रूपेणासीन्यनोहरा । आवृतः कुसुमश्रेष्ठि । माययाभूत् यथा पुरा ॥ १९॥

सालङ्कायनोवाचः अनेन सदृशं गीता । न भूतं न भविष्यति । सर्वदुःखप्रशमनम् । सर्वसम्पत्ववर्धनम् ॥ २०॥

सर्वापमृत्युशमन मकालमृत्युनिवारणम् । सर्वज्जरार्तिशमनम् । दीर्घायुष्य प्रदायकम् ॥ २१॥

पुत्रप्रदं अपुत्राणाम् । पुरुषार्थ प्रदायकम् । इदं विशेषा व्यास । सुबोधनं शुभप्रदम् ॥ २२॥

जन्मध्ये सकृच्चापि । य ए तत्परते सुधीः । तस्य पुण्यफलं वक्षे । शृणुध्वं विशसत्तम ॥ २३॥

गङ्गादि सर्वतीर्थषु । य स्नाया स्फोटि जन्मसु । कोटिलिङ्ग प्रतिष्ठां च । यः कुर्यादविमुक्तके" ॥ २४॥

कोटि सुवर्ण भारणाम् । स्तोत्रियेषु द्विजन्मसु । यः कोटि हयमेधाना । महरेन्हाङ्ग रोदसि ॥ २५॥

आचरेत्रोपकोटियो । निर्जले मरुभूतले । दुर्भिक्षे यः प्रतिदिनम् । कोटिब्राह्मणभोजनम् ॥ २६॥

श्रद्धया परया कुर्यात् । सहस्त्रं परिवत्ररान् । तप्पुण्यं कोटिगुणितम् । भवेत्पुण्यमनुत्तमम् ॥ २७॥

कन्यका परमेश्वर्याः । गीताज्ञानसुकीर्तनात् । भक्तो यः कीर्तयेन्नित्यम् । इदं कन्याः सुबोधनं तस्ये श्रीवासवि कन्या । प्रीताभीष्टं प्रयच्छति ॥ २८॥

यः पठेतन्यकायास्य । सुगीतां भक्तिसंयुतः । लक्ष्मीश्चाञ्चल्य रहिता । सदा तिष्ठति तद्महे ॥ २९॥

अत्यन्त श्रद्धया नित्यम् । सुगीता यः पठेन्नरः । भारती तस्य जिह्वाग्रे । रङ्गे नृत्य नित्यशः ॥ ३०॥

यस्तु श्री वासवि कन्या । सुगीता श्रवणास्तथा । पठनात्पाठनादेवीम् । अनुनित्यं समर्चयेत् ॥ ३१॥

सर्वान् कामानवापैह । सर्वसौभाग्य संयुतः । पुत्रपौत्रादि संयुक्तो । भुक्ता भोगान्यथेतान् ॥ ३२॥

अन्ते श्री वासवी देव्या । सायुज्यमति दुर्लभम् । प्रार्थनीयं ब्रह्मादैत्व । प्राप्टोत्येव न संशयः ॥ ३३॥

निष्कामः कीर्तयेद्यस्तु । श्रीवासवीं गीता महत् ब्रह्मज्ञानमवास्कोति । येन मुच्यत बन्धनात् ॥ ३४॥

धनार्थि धनमाज्योति । यशोऽर्थि चाप्नुयाद्यशः । विद्यार्थि चाप्नुयाद्विद्याम् । सुगीता पठनाद्भुतम् ॥ ३५॥

नान्हेन सदृशं ग्रन्थम् । भोगमोक्षप्रदं प्रजाः । कीर्तनीयमिदं तस्मात् । योगमोक्षार्थिभिर्नरैः ॥ ३६ ॥

चतुराश्रम निष्टे । कीर्तनीयमिदं सदा । स्वधर्मसमनुष्टान । वैकल्य परिषर्तये ॥ ३७॥

कल् पापैक बहुळे । धर्मानुष्ठान वर्जिते वासवी गीतामुक्ता नृणां नान्यक्षरायणम् ॥ ३८॥

यो भझी वासवी देव्याः । सनित्यं कीर्तयेदिदम् । नान्यथा प्रीयते देवी । कल्पकोटि शतैरपि ॥ ३९॥

पराशक्ति तत्त्व “आत्मावा इदमग्र आसीत्” “सदेव सौमैदमग्र आसीत्” “एकमेवाद्वितीयं ब्रह्म” ॐ तत्सदिति श्रीवासविदेवीगीतायां ब्रह्मविद्यायां योगशास्ते श्री वासविदेवीगीता महत्वयोगो नाम पञ्चदशोऽध्यायः ।

इति श्रीमतिराजेश्वरी गोविन्दराजविरचिता श्रीवासविदेवीगीता समाप्ता ॥

श्री वासविदेव्यष्टकम् ।

अखण्डविश्वनायिकां तमोपहां श्रीकन्यकां अनन्तमहिमसम्पदां अभीष्टसिद्दिदां सुधां अपूर्वचारित्रान्वितां अतीन्द्रियात्मसुखप्रदां अभूतपूर्वधीयुतां भजाम्यहं अहर्निशम् ॥ १॥

अनन्तजीवकोटिसृष्टिस्थितिविलय विहारिणीं अनादनन्तरूपिणीं सनातनीं मनोन्मनीं अपारप्रेमवारिधीं असीमज्ञानसुखनिधीं अधीरताशुदूरिणीं भजाम्यहं अहर्निशम् ॥ २॥

सुपुत्रकामेष्टियागसुफलरूपयोगिनिं समस्तलोकपावकारुणाब्बपदविराजिनीं स्वधर्मशीलरक्षणार्थमात्तत्याग
सुभाषिणीं सुहासिनीं भजाम्यहं अहर्निशम् ॥ ३॥

विरूपाक्षसोदरीं विवेकज्ञानधारिणीं विरागपूर्णमानिनीं विराट रूपधारिणीं विरिञ्चिविष्णुशिवनुतां सुपूजितां प्रमोदितां विशालनेत्रराजितां भजाम्यहं अहर्निशम् ॥ ४॥

समाधिदत्तवचनपालनार्थजन्मधारिणीं नृपालकुसुमश्रेष्टिमुक्तिदायिनीं निरञ्जनीं कृपाविशेषमोदिनिकुसुमाम्ब
कीर्तिवर्धिनीं सुमूर्तशीलरूपिणीं भजाम्यहं अहर्निशम् ॥ ५॥

त्रितापवदग्धभक्तहृदयखेदहारिणीं त्रिशक्तिरूपधारिणीं वराभयकररञ्जनीं त्रिकालज्ञानिगुरुवरेण्यभास्करार्चि
शुभां त्रिलोकपावनीं सदा भजाम्यहं अहर्निशम् ॥ ६॥

चराचरान्तर्व्यापिनीं सुरासुरान्तर्साक्षिणीं परम्परागतापदापहारिणीं सुवासिनीं यशोदयां सुखोदयां प्रभोदयां महाभयां दयालयां गुणालयां भजाम्यहं अहर्निशम् ॥ ७॥

सदाशुभावदिव्ययानहर्षिणीं सङ्कर्षिणीं सदानुग्रहकरामृताभिलहरि मोददायिनीं दिनेन्द्रकोटिसमप्रभां अघापहां मदापहां सुगीतसुधामोदिनीं भजाम्यहं अहर्निशम् ॥ ८॥

इति श्रीमतिराजेश्वरी गोविन्दराजविरचितं श्रीवासविदेव्यष्टकं सम्पूर्णम् ॥

Shri Vasavidevi Gita

pdf was typeset on December 17, 2022

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*